



FRÅGOR FÖR DAGEN

Befolkningsutvecklingen i landet

Enligt Statistisk tidskrift nr 12/1960 uppgick befolkningen i september 1960 i landet till 7.496.000. Giftermålen under år 1959 utgjorde 50.119 och antalet levande födda 104.772, vilket är lägre än någonsin sedan 1930-talet. Antalet döda uppgick till 70.871 under 1959, en siffra som med små variationer upp och ner hållit sig konstant de sista femton åren. Födelseöverskottet för 1959 var 33.901, ett absolut minimalt hittills. Antalet invandrare var 18.982, vilket är lägsta siffran sedan 1945. Antalet utvandrare däremot uppgick till 15.723, en siffra som i stort sett varit konstant de sista tio åren. Döda under första levnadsåret 1.710 och döda under de första 28 dagarna 1.356, dödfödda 1.553. Dessa siffror varierar endast obetydligt under de sista fem åren. Uträknat på tusen av medelbefolkningen visar dessa siffror en ännu mera markerad bottenlinje med för 1959 giftermålsfrekvens 6,72, levande födda 14,6, döda 9,51, födelseöverskott 4,55 per tusen av medelbefolkningen.

Antalet avlagda studentexamina under 1960 var 8.885, varav 4.214 kvinnliga. Motsvarande siffror för 1959 var 8.296 respektive 3.911. Antalet trafikolyckor under oktober 1960 uppgick till 2.004 med 100 dödade, 315 svårt skadade och 1.589 lindrigt skadade personer.

Antalet inkomsttagare i hela riket år 1959 utgjorde 4.098.087. Den största gruppen eller 1.372.130 återfinnes inom inkomstgruppen 10.000—20.000 kronor, medan 686.090 tjänade mellan 7.000—10.000 kronor. 234.375 tjänade mellan 20.000 och 50.000 kronor. Hela antalet samtaxeringar uppskattas till 687.868, varav flertalet återfinnes inom den grupp där mannen taxerar mellan 10.000—20.000 kronor, cirka 400.000. Inom denna grupp tjänade 122.000 hustrur under 2.000 kronor, medan i inkomstgrupperna 2.000—3.000 kronor återfanns 45.000, 3.000—5.000 kronor 68.000, 5.000—7.000 kronor 51.000, 7.000—10.000 kronor 61.000 samt i inkomstgrupperna 10.000—20.000 kronor 41.000 hustrur. Den vanligaste kombinationen var att såväl hustru som man arbetade

inom industri och hantverk, närmare 100.000, därefter med mannen inom industri och hantverk och hustrun inom handel 70.000. Av makarnas sammanlagda inkomst i hela materialet kom 73 procent på männen och 27 procent på hustrurna. Makarnas medelinkomst var 18.095 kronor mot 17.408 kronor år 1958.

Den stigande läkemedelskonsumtionen redovisas i *Dagens Nyheter*:

Statens utgifter för de fria och rabatterade läkemedlen steg under 1960 till nära 93 miljoner kronor. Det är drygt 10 miljoner mera än under 1959 och 54 miljoner mer än under 1955 då reformen trädde i kraft. Under 1960 fick man i riks försäkringsanstalten i 16,8 miljoner recept på fria och rabatterade mediciner mot 15,5 miljoner 1959 och 14,8 miljoner 1958. Antalet recept har under 1960 ökat med 8,3 procent jämfört med 1959. År 1950 var genomsnittspriset på medicin per recept kronor 4:60 men 1957 hade det stigit till 8:90.

Dessa siffror väcker betänksamhet inte enbart ur ekonomiska synpunkter. Den enorma och snabbt stigande konsumtionen av t. ex. sömnmedel och smärtstillande medel är betänkelig också med hänsyn till folkhälsan.

Permanent sköterskebrist

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning har den 3/1 1961 intervjuat överläkaren Bo Ewert vid Vasa sjukhus.

Över 400 sjuka äldre i Göteborg väntar på att bli intagna på Vasa sjukhus. Samtidigt står sedan ett halvår tillbaka två av sjukhusets avdelningar stängda på grund av personalbrist. Det betyder att 108 sängar, eller ungefär 10 procent av vårdplatserna, är outnyttjade. Situationen är barock och hotar att bli bestående om kommunen inte ingriper för att förbättra villkoren för vårdpersonalen, främst sjuksköterskorna, säger överläkare Bo Ewert i en intervju inför hans 60-årsdag den 4 januari.

I begynnelselön per månad har ett sjukvårdsbiträde, som är äldre än 20 år, 760 kronor, en manlig sjukvårdare 933 kr. och en sjuksköterska 982 kr. Löneskillnaden är oproportionellt liten med hänsyn till att sjuksköterskan har drygt tre års utbildning bakom sig och utför ett mycket ansvarsfullt arbete, medan det av biträdet och sjukvårdaren krävs mycket liten utbildning eller ingen alls.

En annan egendomlighet i förhållandena på Vasa: ett biträde betalar kr. 52:55 i månadshyra för sin personalbostad, medan sjuksköterskan för samma rum fårunga ut med 76 kr.

En nyhet som i hög grad underlättat och effektiviserat intagningen av patienter är den s. k. Vårdcentralen vid Vasa sjukhus som inrättades sommaren 1959. Personalen där — en läkare, en sköterska och en kurator — besöker de väntande patienterna i hemmen och avgör vårdbehovets storleksgrad. På så sätt kan katastrofall sorteras ut och få omedelbar vård och en rättvis väntelista upprättas för övriga fall.

Som ett ytterst värdefullt stöd i åldringsvården i Göteborg räknar dr Ewert socialnämndens "Åldringsvård i Hemmet". Genom denna organisation tas sjuka åldringar om hand av kvinnor vilkas egna arbetsbördor minskat. Det kan vara änkor eller kvinnor med utflugna barn, och deras arbete består i att städa, laga mat och hjälpa till med andra sysslor som de gamla själva inte klarar. Vårdarinnorna betalas av patienterna eller kommunen.

Bortkastad studietid?

Dagens Nyheter har gjort en enkät om studenternas poängjakt på akademiska betyg för att forcera spärren vid våra fackhögskolor och det visar sig att ofta orimligt lång tid används till skäligen perifera studier för att överhuvudtaget komma in vid t. ex. de medicinska högskolorna.

Av dem som antogs vårterminen 1960 hade 91 studenter övat poängjakt i närmare ett år. 65 hade förlorat 1—2 år, medan 27 strävat i 2—3 år och 14 mellan 3 och 4 år. Sex hade förberett sig i 4—5 dyrbara år.

Av de medicinare som antogs vårterminen 1960 hade omkring 36 procent kompletterat sina studentbetyg med i medeltal fem akademiska betyg.

Som tvåbetygsämne hade 110 valt psykologi, 77 genetik, 6 kemi, 5 matematik, 4 zoologi, 3 teoretisk fysik och mekanik och en botanik.

Försäljning av thinner

Sedan årsskiftet fungerar en lag som förbjuder försäljning av thinner till person som ej fyllt 18 år. Förbudet gäller *lösningsmedel innehållande thinner* och icke endast med namnet *thinner* betecknade vätskor. Kungörelsen har följande lydelse:

§ 1. Sådant lösningsmedel, vanligen kallat thinner eller förtunning, som förutom andra beståndsdelar innehåller bensin, toluol eller xylol, må ej försälas till den som ej fyllt 18 år.

Kärl, i vilket vara som avses i första stycket utlämnas från försäljningsställe för minuthandel, skall vara försett med uppgift å försäljarens namn och varans art samt med påskriften "Farligt att förtära eller inandas. Förvaras oåtkomligt för barn."

§ 2. Bryter någon mot vad i 1 § sägs, straffas med dagsböter.

Stiftelse för hjälp till husmödrar med arbetshinder

En insamlingsaktion under 1959—60 till förmån för invaliderade husmödrar har givit ett utmärkt resultat. Över 850.000 kronor har redo-

visats. En rad kvinnoorganisationer har nu beslutat att medlen skall förvaltas av en stiftelse till stöd åt husmödrarna. Särskilt vill man främja vetenskaplig forskning rörande arbets- och träningsmetoder och försöka åstadkomma ändamålsenliga tekniska hjälpmedel i hushållsarbetet för vanföra husmödrar. Huvudmännen för stiftelsen är en rad politiska och opolitiska kvinnoförbund.

World Medical Association

Valda delegater för läkarförbunden i ett 60-tal nationer sammanträdde i september 1960 i Västberlin under en vecka. Västtysklands läkarförbund stod för värdskapet och mottog all världens läkares gensvar på de frihetsparoller som ständigt och i de mest skiftande sammanhang pånyttfödas i den kringgårdade staden. W.M.A. fick denna gång utgöra både mål för och bärare av deklarationerna. Järnridåländerna är tyvärr icke medlemmar av den världsomfattande organisationen men i Berlin erbjöds dock Östzonens läkare tillfälle att delta partiellt. Mötet öppnades av presidenten Lübke och Västberlins oförtrutne borgmästare Willy Brandt välkomnade till Berlin.

Överläggningarna baserades på omfattande rapporter av regionala sekreterare och deputerade och utmynnade bl.a. i ett stort antal resolutioner. Bland dessa märkes en maning till de nationella läkarorganisationerna att på olika sätt underlätta flyktingläkares svårigheter. De hindras ofta av skiftande legala bestämmelser att utöva sitt yrke.

En skäggbevuxen delegation från Cuba sökte, trotsande alla logiska och parlamentariska regler förmå assemblyn att uttala sitt fördomande av läkare som flydde från sitt folk och sitt land. Delegationen visade sämsta tänkbara humör och kvitterade det totala nederlaget med utträde ur W.M.A.

Då läkarförsamlingen funnit att en permanent plan för koordination av den katastrofhjälp som lämnas av olika organisationer är av nöden, gavs styrelsen i uppdrag att utarbeta en sådan plan och underhandla med Röda korset och andra hjälporganisationer om dess förverkligande.